Journal of Education Studies
วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 48 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2563) หน้า 391-406

การพัฒนากรอบแนวคิดการวิเคราะห์แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง

Development of a Conceptual Framework for an Analysis of Guardian's Parenting Styles in Hmong Hill Tribe Group

อภิสิทธิ์ ลีเลิศ[1] และ วรวรรณ เหมชะญาติ[2]
Apisit Leelerd[1] and Worawan Hemchayart[2]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากรอบแนวคิดการวิเคราะห์แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง ระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู วิถีชีวิตวัฒนธรรมและการลักษณะการเลี้ยงดู ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูของชาวเขาเผ่าม้ง จากนั้นนำข้อมูลมากำหนดองค์ประกอบแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พัฒนารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามบริบทของชาวเขาเผ่าม้ง ผลการวิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 แบบแผน ได้แก่ 1) แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ คือ การให้เด็กมีอิสระตามวุฒิภาวะและพัฒนาการของเด็ก 2) แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การวางกฎระเบียบที่เคร่งครัดเพื่อให้เด็กปฏิบัติตาม 3) แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ คือ การให้เด็กทำในสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการของเด็กโดยไม่มีการกำหนดกฎระเบียบ และ 4) แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง คือ การปล่อยปะละเลยหรือไม่ตอบสนองความต้องการของเด็กดูแลเอาใจใส่น้อยมาก ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือในการวิเคราะห์แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้งต่อไป

คำสำคัญ: กรอบแนวคิด, แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็ก, ผู้ปกครอง, ชาวเขาเผ่าม้ง

Article Info: Received 15 June, 2017; **Received in revised form** 25 February, 2019; **Accepted** 15 May, 2019

[1] นิสิตครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: apisit_tum@hotmail.co.th
Graduate Student in Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: apisit_tum@hotmail.co.th
[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: worrawan.h@chula.ac.th
Lecturer in Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: worrawan.h@chula.ac.th

หมายเหตุ: งานวิจัยนี้ได้รับสนับสนุนทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช

Abstract

The purpose of this research was to develop a conceptual framework of guardian parenting styles among a Hmong Hill Tribe group. The research methodology utilised in the present study included studying research papers related to parenting, format for raising lifestyle, culture, and parenting styles. The factors that were found to affect the parenting of the Hmong Hill Tribe Group. Data schemas were then developed to define elements for raising children in the context of parenting among Hmong Hill tribes.

The conceptual framework findings can be categorised into four elements, including: 1) Authoritative type in which children are free by the maturity and development of children; 2) Authoritarian type in which children must follow strict rules; 3) Permissive type in which children do things according to their needs without rules being defined; and 4) Neglecting type in which there are omissions or where children's needs are not met and very little attention is paid to them. Furthermore, a conceptual framework tool was developed to analyse the parent styles of the Hmong Hill Tribe group to raise children.

Keywords: conceptual framework, parenting styles, guardian, Hmong hill tribe group

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งของประเทศ เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในการวางรากฐานที่มั่นคงให้แก่สังคมในอนาคต ข้อค้นพบจากงานวิจัยของต่างประเทศและในประเทศระบุว่า แผนแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลที่ดูแลเด็ก รวมทั้งความสามารถทางสังคม ปัญหาพฤติกรรมและการปรับตัว ดังนั้น แบบแผนอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการเหมาะสมทุกด้าน จากการรายงานผลของกระทรวงสาธารณสุขที่สำรวจสุขภาพเด็กทั่วประเทศ พบว่า กลุ่มเด็กชาวเขาที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี มีปัญหาน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ต่อเนื่องมาเป็นเวลา 10 ปี เนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของเด็กที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย รวมทั้งสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ที่ยังคงมีความเชื่อแตกต่างกันเกี่ยวกับการบริโภคอาหารในลักษณะต่าง ๆ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2557)

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2546) ได้สนับสนุนให้มีการวิจัยในกลุ่มชาติพันธุ์เป็นพิเศษ ประเทศไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายถึง 9 เผ่า จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีประชากรชาวเขามากที่สุด ชาวเขาเผ่าม้งเป็นเผ่าหนึ่งที่อาศัยอยู่ในเชียงใหม่

มีภาพลักษณ์ทางลบในด้านอาชญากร ซึ่งภาพลักษณ์เกิดจากความเข้าใจผิดหรือค่านิยมในการกล่าวขานที่ไม่ถูกต้องของคนในสังคมไทย ชาวเขาเผ่าม้ง มีการเลี้ยงดูที่มีความเฉพาะและเป็นเอกลักษณ์สูง ผู้ปกครองมีความคาดหวังสูงกับลูก ต้องการให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดูแลผู้เฒ่าผู้แก่ในบั้นปลายชีวิต การมีลูกมากจึงทำให้ครอบครัวมั่นคงมากกว่าการมีฐานะทางเศรษฐกิจดี การให้ความสำคัญกับระบบอาวุโสที่มีการอยู่แบบร่วมมือ ดูแลเอาใจใส่คนในเผ่าพันธุ์แบบครอบครัวขยาย สะท้อนให้เห็นถึงการอบรมสั่งสอนที่ถ่ายทอดผ่านประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่น การอบรมเลี้ยงดูของชาวม้ง จึงไม่ใช่เป็นเพียงแค่บทบาทของพ่อแม่ แต่รวมไปถึงปู่และทวดของครอบครัวที่สามารถขัดเกลาพฤติกรรมและสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับลูกหลานต่อไป (Moua, 2003)

ข้อมูลการศึกษาของ Barney and Strauss (1967) ได้สำรวจกลุ่มชาวม้งในประเทศลาว พบว่า รูปแบบการเลี้ยงดูของชาวม้งมีลักษณะการเลี้ยงดูแบบเผด็จการ ผู้อาวุโสสูงสุดของตระกูล คือ ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจและมีบทบาทสำคัญในการสอนถึงวิถีการปฏิบัติที่ถูกต้องและวัฒนธรรมสำหรับเด็ก (Barney, 1967 อ้างถึงใน Lor, 1999) โดยผู้อาวุโสมักเน้นในเรื่องกฎข้อห้าม คุณค่าความเชื่อของเผ่า คือ ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ และความจงรักภักดี ส่วนเด็กถือเป็นกลุ่มคนที่มีสถานะต่ำที่สุด ดังนั้น เด็กจึงไม่มีสิทธิโต้เถียงกับผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ของตน เด็กต้องเคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ โดยสังคมชาวม้งที่เป็นสังคมอำนาจฝ่ายบิดาที่ผู้อาวุโสตั้งแต่ทวด ปู่ และพ่อ ต่างมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดู ให้การสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี บทบาททางเพศตามประเพณีจึงมีสูงมาก ผู้ชายมีบทบาทหลักในการตัดสินใจ ในขณะที่ผู้หญิงถือเป็นสมบัติของสามี มีหน้าที่เลี้ยงลูกโดยเฉพาะลูกผู้ชาย ทำงานบ้านและทำงานสนองความต้องการของสามีและญาติ ผู้หญิงจึงมีโอกาสได้เรียนหนังสือน้อยกว่าผู้ชาย (Lor, 1999) เด็กชาวม้งต้องรับรู้ถึงบทบาทของตนเองในครอบครัว ความสัมพันธ์ วิถีการปฏิบัติ ความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัวและเครือญาติ (Moua, 2003) เด็กต้องฝึกหัดรับผิดชอบกิจกรรมในครอบครัวให้เร็วที่สุดตั้งแต่วัยเด็ก เช่น เด็กผู้หญิงวัย 7 ปีจะเริ่มเลี้ยงน้อง ทำอาหารง่าย ๆ สำหรับคนในบ้าน ทำสวนและทำงานเย็บปักถักร้อย เด็กผู้ชายวัย 10 ปี เริ่มไปช่วยพ่อแม่ทำงานเกษตรกรรม เด็กชาวม้งจึงเป็นเด็กที่มีวุฒิภาวะสูงตั้งแต่เล็ก (Vang, 1998)

การศึกษาของ Barney and Strauss (1967) พบว่า รูปแบบการเลี้ยงดูแบบเผด็จการที่กล่าวมาข้างต้นเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เห็นได้จากปัจจุบันเด็กชาวม้งได้รับอิทธิพล

จากกระแสวัฒนธรรมหลักในเมือง ความทันสมัย และสื่อสารสนเทศต่าง ๆ รอบตัวมากขึ้น ทำให้การอบรมเลี้ยงดูเปลี่ยนไป เด็กชาวม้งในปัจจุบันเริ่มไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ (Vang, 1998) จากงานวิจัย พบว่า ความขัดแย้งระหว่างพ่อ แม่ และเด็ก มีผลต่อการทำให้เด็กหนีออกจากบ้าน และประพฤติตนผิดกฎหมายเมื่อเติบโตเข้าสู่วัยรุ่น ดังเช่นข่าวที่พบในสื่อสิ่งพิมพ์หรือโทรทัศน์ว่า ชาวม้งเป็นผู้ปลูกฝิ่นมากที่สุดของประเทศไทย ตัดไม้ทำลายป่า ขายสิ่งเสพติด กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งถูกสังคมและรัฐบาลไทยตีตราให้เป็นศัตรูของรัฐหรือผู้บ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศชาติ ข่าวดังกล่าวนับเป็นการสร้างภาพลักษณ์ในทางลบให้กับชาวม้ง (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2546) ในทางกลับกัน งานวิจัยของ Vang (1998) พบว่า เยาวชนชาวม้งที่ทำผิดกฎหมายไม่ใช่เป็นเพราะปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัว แต่สืบเนื่องจากการมีข้อขัดแย้งระหว่างเด็กกับครอบครัวในเรื่องการเลี้ยงดูตามประเพณีดั้งเดิมกับความคิดของเด็กที่มีต่อกระแสวัฒนธรรมในกระแสหลัก การแก้ปัญหาดังกล่าวไม่ใช่การล้มล้างวัฒนธรรมเดิมของชาวม้ง แต่เป็นการปรับบทบาทการเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่อการปรับตัวของเด็กที่ต้องเผชิญและปรับตัวให้สามารถอยู่กับกระแสวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบันควบคู่กับกระแสวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม หากวัฒนธรรมของชาวม้งได้รับการยอมรับและผสานเข้ากับกระแสวัฒนธรรมหลักในเมือง จะทำให้เด็กชาวม้งรู้สึกว่าตนได้รับการยอมรับจากสังคม โอกาสที่เด็กเข้าสู่วงจรการกระทำผิดกฎหมายย่อมน้อยลง สอดคล้องกับงานวิจัยที่ พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของเด็กเยาวชนในด้านความสามารถทางสังคม ปัญหาพฤติกรรมและการปรับตัว การปรับตัวทางอารมณ์และสังคม การเป็นยุวอาชญากร ตลอดจนการใช้สารเสพติด (สุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล, 2545; Baumrind, 1991; Maccoby & Martin, 1983)

นักพัฒนาและนักวิจัยจำนวนมากนำรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Baumrind มาใช้ในการกำหนดกรอบการวิจัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (2545) ได้ศึกษางานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไทย และได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ และการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง

ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจพัฒนาแบบแผน

การอบรมเลี้ยงดูเด็กและกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง โดยพัฒนาแบบสำรวจรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูจากงานของพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ ซึ่งได้สร้างและพัฒนาแบบสำรวจขึ้นตามแนวคิดและงานวิจัยของ Baumirnd (1991, อ้างถึงใน พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ, 2545) เพื่อนำไปสู่การสร้างความเข้าใจของสังคมต่อความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ และเป็นแนวทางการวางรากฐานในการพัฒนาเด็กตลอดจนสร้างภาพลักษณ์ใหม่แก่กลุ่มชาติพันธุ์ อันจะนำไปสู่การเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเข้าใจ และการยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม

การทบทวนวรรณกรรม

1. วิถีชีวิตของกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง

ชาวเขาเผ่าม้งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย ระบบเครือญาติ วัฒนธรรมและความเชื่อ และลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่มีความเฉพาะเป็นของตนเอง รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1.1 การตั้งถิ่นฐาน

ม้ง เป็นชาวเผ่าหนึ่งในกลุ่มชาติพันธุ์ที่มักอาศัยอยู่บริเวณภูเขาสูง โดยชาวเขาเผ่าม้งมีถิ่นกำเนิดมาจากประเทศจีน และเริ่มอพยพลงมาจากทางใต้ของประเทศจีนและกระจายตัวกันอยู่ในประเทศ เวียดนาม ลาว และประเทศไทย ม้งอาศัยอยู่ในประเทศไทยมาไม่เกิน 200 ปี (ยัง ม็อตแต็ง, 2520) ชาวเขาเผ่าม้งในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มม้งจั๊วะ และม้งเด๊อว ซึ่งมีความแตกต่างกัน ทางเครื่องแต่งกาย สำเนียงภาษา และประเพณีบางอย่าง (ชูพินิจ เกษมณี, 2531) ชาวม้งส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังสร้างบ้านบนภูเขาตามหลักความเชื่อของตนเองอยู่ และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ทำสวน (Tapp, 1989)

1.2 ระบบเครือญาติ

ระบบเครือญาติของชาวเขาเผ่าม้งในประเทศไทยมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย ที่มีสมาชิกจำนวนมากเกี่ยวพันโดยสายโลหิตและการสมรส อำนาจในการตัดสินปัญหาสำคัญ ๆ ของครอบครัวอยู่ที่บุคคลคนเดียว ซึ่งเป็นชายผู้อาวุโสสูงสุดเป็นหัวหน้าและเป็นผู้นำครอบครัว ครอบครัวขยายของชาวเขาเผ่าม้งให้ความสำคัญกับผู้อาวุโสเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจเรื่องราวที่มีผลกระทบต่อหมู่บ้านหรือสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่นอกครัวเรือน

ของตน การตัดสินใจต่าง ๆ กระทำโดยกลุ่มผู้อาวุโสผู้ซึ่งมีความน่าเชื่อถือมากกว่าคนอื่น ๆ (Boyes & Piraban, 1990; Tapp, 1989) ทั้งนี้ วัฒนธรรมของชาวเขาผ่านม้ง ให้ความสำคัญกับเพศชายหรือครอบครัวขยายฝ่ายชาย เป็นสังคมที่มีระบบเครือญาติที่นับญาติสายเดียว คือ ฝ่ายบิดา ซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มเครือญาติของฝ่ายพ่อและสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษที่เป็นชาย มรดกตกทอด และการสืบตำแหน่งต่าง ๆ ส่งต่อจากพ่อไปยังลูกชาย และใช้แซ่สกุลของบิดา (งามพิศ สัตย์สงวน, 2538; อุดมชัย องคสิงห์, 2539)

1.3 วัฒนธรรมและความเชื่อ

วัฒนธรรมความเชื่อและประเพณีของชาวเขาเผ่าม้ง มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองทั้งด้านภาษา โดยมีแต่ภาษาพูด ไม่มีภาษาเขียน ภาษาม้งที่พูดกันในประเทศไทยแบ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยที่สำคัญ 2 ภาษาถิ่นคือ ภาษาม้งจั๊วะ (น้ำเงิน) และภาษาม้งเด๊อะ (ม้งขาว) (Boyes & Piraban, 1990) ในด้านความเชื่อ ม้งนับถือผี โดยเชื่อว่าผีอยู่ทุกหนทุกแห่ง เช่น ต้นไม้ ภูเขา นา ไร่ และมีหมอผีเป็นผู้ทำหน้าที่ติดต่อกับผี คนที่มาเป็นหมอผีได้รับการสืบทอดจากปู่ ย่า ตา ยาย และได้รับการคัดเลือกจากผี หมอผีมีหน้าที่รักษาคนที่เป็นไข้ไม่สบาย ดูดวง ปลุกเสกเครื่องรางของขลังและอื่น ๆ ดังนั้น ม้งจึงนับถือและเคารพหมอผีเป็นอย่างมาก (อุดมชัย องคสิงห์, 2539) นอกจากนี้ ยังมีความเชื่อต่าง ๆ ที่ชาวม้งเชื่อและปฏิบัติสืบทอดต่อกันมายาวนาน ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับการแต่งงานและการเกี้ยวพาราสี ความเชื่อเกี่ยวกับการตาย ความเชื่อเกี่ยวกับอาหารการดูแลสุขภาพ ความเชื่อเกี่ยวกับมารยาททางสังคม และความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยามโชคลาง ความเชื่อเหล่านี้มีข้อพึงหลีกเลี่ยงมากมายหลายประการ แต่ก็สร้างความรู้สึกวิตกทุกข์กังวลให้แก่ผู้ที่ยังเชื่อและปฏิบัติกันอยู่ (ชูพินิจ เกษมณี, 2531) ในประเพณีของชาวเขาเผ่าม้ง ยังมีพิธีกรรมในการเซ่นไหว้ผีที่ชาวบ้านต้องกระทำอย่างน้อยปีละครั้ง ได้แก่ ประเพณีฉลองปีใหม่ ประเพณีการเกิด ประเพณีการเกี้ยวสาว ประเพณีการแต่งงาน และประเพณีการตาย รวมทั้งประเพณีอื่น ๆ ที่สำคัญและผูกพันอยู่กับการเซ่นไหว้ผี นับแต่เกิดจนตาย (Boyes & Piraban, 1990)

1.4 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

วิถีชีวิตของกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง เป็นชนเผ่าที่มีความเป็นครอบครัวสูงมากทั้งจากพ่อ แม่ ญาติและพี่น้อง สำหรับชาวม้ง ครอบครัวมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และมี

วิถีชีวิตตามวัฒนธรรมอย่างเข้มงวดโดยเฉพาะการเคารพนับถือผู้อาวุโส เด็กเคารพพ่อแม่ น้องเคารพพี่ หลานเคารพลุงป้า (Vang, 1998) ครอบครัวมีความเป็นอยู่แบบครอบครัวขยาย โดยผู้อาวุโสมีบทบาทสำคัญในการสอนวิถีการปฏิบัติที่ถูกต้องและวัฒนธรรมห้แก่เด็ก โดยผู้อาวุโสมักเน้นในเรื่องกฎข้อห้าม คุณค่าความเชื่อของเผ่า คือ ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ และความจงรักภักดี ส่วนเด็กถือเป็นกลุ่มคนที่ต่ำที่สุด ดังนั้น เด็กจึงไม่มีสิทธิที่จะย้อนหรือเถียงกลับผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ของตน อย่างเด็ดขาด (Lor, 1999) งานวิจัยที่แสดงถึงวิธีการเลี้ยงดูของครอบครัวม้ง พบว่า ครอบครัวม้งมีการกล่อมเกลาทางสังคม เป็นกระบวนการถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ ประสบการณ์ วิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม กฎ จารีต ประเพณี และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของการอยู่ร่วมกันและการเพิ่มพูนความรู้ของชุมชน ผู้คนแต่ละยุคเรียนรู้ที่จะวิวัฒนาการตามยุคสมัยของตน แล้วถ่ายทอดต่อไปยังคนรุ่นหลัง เพื่อความอยู่รอดและดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ ชาวม้งมีการอบรมเลี้ยงดูใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การให้เด็กเรียนรู้ผ่านการอบรมสั่งสอน และการเรียนรู้ในวิถีชีวิต (ณิชาวีร์ กุลพรพิพัฒน์, 2547)

2. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

การอบรมเลี้ยงดูนับว่าเป็นภาระที่พ่อแม่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กให้การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคม บทบาทของพ่อแม่ที่มีต่อลูก คือ การให้ความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดตั้งแต่แรกเกิดช่วยให้เด็กเติบโตทางร่างกาย จิตใจ สังคม ได้อย่างเต็มที่และดีที่สุด (วราภรณ์ รักวิจัย, 2540) ผลจากการอบรมเลี้ยงดูเด็กในช่วงปฐมวัย เป็นการวางรากฐานของชีวิตทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หลักสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูให้มีคุณภาพ คือ การใช้วิธีการที่เหมาะสม เช่น มีการรับรู้ไวเกี่ยวกับตัวเด็ก รับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ของเด็ก ให้เด็กมีบทบาทในการตัดสินใจร่วมกับครอบครัว ให้เด็กได้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ตอบสนองเด็กด้วยความรัก นอกจากนี้ ผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กต้องรู้จักจัดการกับอารมณ์ตนเองเพื่อตอบสนองต่อเด็กให้เหมาะสม นอกจากนี้ในการอบรมเลี้ยงดูยังมีเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง วัฒนธรรมช่วยส่งเสริมความรู้ต่าง ๆ ให้กับเด็ก ทำให้เด็กในแต่ละวัฒนธรรมมีความแตกต่างกันซึ่งเกิดมาจากการเลี้ยงดู (สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ, 2534)

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

Baumrind (1971) ได้สร้างแนวคิดทฤษฎีจากการสังเกต การมีปฏิสัมพันธ์ของพ่อแม่หรือผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัย สามารถแบ่งองค์ประกอบพฤติกรรมของผู้ปกครองออกเป็นสองมิติ คือ มิติด้านการควบคุมหรือเรียกร้องจากผู้ปกครอง และมิติด้านการตอบสนองของผู้ปกครอง จากนั้นได้ผสมผสานทั้งสองมิติของผู้ปกครองและได้ทำการจัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองออกเป็นสามรูปแบบ คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ และได้พัฒนาแบบแผนการอบรมเลี้ยงเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งรูปแบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Baumrind, 1991) ต่อมา Maccoby and Martin (1983) ได้พัฒนาต่อจนเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 4 รูปแบบ สรุปได้ดังนี้

3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่หรือการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมและเลี้ยงดูตามพัฒนาการของเด็กโดยที่ผู้ปกครองอนุญาตให้เด็กมีอิสระตามวุฒิภาวะและพัฒนาการของเด็ก แต่ผู้ปกครองต้องกำหนดกฎระเบียบขอบเขตหรือพฤติกรรมของเด็กและกำหนดให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตามที่ผู้ปกครองกำหนดไว้ ผู้ปกครองต้องแสดงความรักความเข้าใจเอาใจใส่และให้ความอบอุ่นต่อเด็ก พร้อมทั้งยอมรับฟังความคิดเห็น สนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของครอบครัว หรือการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ให้ความเสมอภาค ยอมรับและให้สิทธิเท่าเทียมกัน มีความเป็นประชาธิปไตย มีการอธิบายให้เหตุผลแก่เด็กเพื่อให้ปฏิบัติตามการลงโทษเด็กกระทำเมื่อจำเป็นและมีเหตุผลโดยไม่ยึดเหตุผลตนเองเป็นหลัก แต่ยึดข้อตกลงร่วมกัน ผู้ปกครองปรับรูปแบบในการอบรมเลี้ยงดูและมาตรฐานในการแสดงออกต่อเด็กอย่างชัดเจน มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองมีความเข้มงวดสูง มีกฎระเบียบที่เคร่งครัดแต่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กโดยสิ้นเชิง มีการวางกฎระเบียบเพื่อให้เด็กปฏิบัติโดยไม่ให้เหตุผลประกอบ เด็กต้องยอมรับในการตัดสินใจของผู้ปกครอง เชื่อคำพูดของผู้ปกครองโดยไม่มีข้อโต้แย้ง การลงโทษเด็กกระทำต่อเมื่อเด็กไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังไว้ มีการใช้อำนาจโดยวิธีบังคับ ผู้ปกครองไม่ใคร่สนใจความรู้สึกและปฏิเสธความคิดเห็นของเด็ก

3.3 การอมรมเลี้ยงดูแบบตามใจ คือ การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ผู้ปกครองปล่อยให้เด็กทำในสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการของเด็ก โดยไม่มีการกำหนดกฎระเบียบหรือขอบเขต ไม่เรียกร้อง

อะไรจากตัวเด็กหรือควบคุมพฤติกรรมของเด็ก เด็กสามารถแสดงออกทั้งทางพฤติกรรมและความรู้สึกและอารมณ์ได้อย่างเปิดเผย ผู้ปกครองสามารถให้คำปรึกษาหรือพยายามใช้เหตุผลกับเด็ก แต่ไม่มีอำนาจในการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ใช้การลงโทษน้อย ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่นตามสนองตอบความต้องการของเด็กเสมอ รวมทั้งให้โอกาสเด็กแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในกฎระเบียบของครอบครัว

3.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่สนใจปล่อยปะละเลยหรือไม่ตอบสนองความต้องการของเด็ก ให้การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กน้อยมาก สาเหตุมาจากผู้ปกครองปฏิเสธเด็กตั้งแต่แรก หรือหมกมุ่นอยู่กับปัญหาสภาวะแวดล้อมสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและความกดดันในชีวิตประจำวันจนไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ ผู้ปกครองในกลุ่มนี้ไม่สนใจเด็กพอ ๆ กับการไม่เรียกร้องหรือวางมาตรฐานกฎระเบียบหรือการกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้ปฏิบัติ

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (2545) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของที่ใช้รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ Baumrind (1971) และพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ทุกพฤติกรรมทางบวก คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ซึ่งเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชากรที่ดีสำหรับการพัฒนาประเทศมากที่สุด

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

วราภรณ์ รักษ์วิจัย (2540) กล่าวถึง องค์ประกอบปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ 1) อาชีพของพ่อแม่ 2) สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย 3) ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว 4) ประสบการณ์ชีวิตและความมุ่งหวังในความสำเร็จของพ่อแม่ 5) เวลาว่างของพ่อแม่ที่มีให้กับลูก 6) จำนวนลูกและสมาชิกในครอบครัว 7) ความเข้มแข็งทางจิตใจของพ่อแม่

บทบาทสำคัญของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย คือ การพัฒนาเด็กให้สมดุลทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา รวมทั้งการดูแลสุขภาพอนามัยของเด็ก ได้แก่ การกิน การนอน การขับถ่าย การสอนสุขภาพอนามัยที่เกี่ยวกับการเจ็บป่วยและความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุหรือความรุนแรง เพื่อให้เด็กเติบโตอย่างสมบรูณ์แข็งแรงและเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากรอบแนวคิดการวิเคราะห์แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ได้แก่ พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (2545), Baumrind (1991), Lor (1999), Maccoby and Martin (1983), และ Vang (1998)

2. วิถีชีวิตของกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง ได้แก่ ชูพินิจ เกษมณี (2531), ณิชาวีร์ กุลพรพิพัฒน์ (2547), ยัง ม็อตแต็ง (2520), อุดมชัย องคสิงห์ (2539), Boyes and Piraban (1990), และ Tapp (1989)

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ จริญญา โคตรชนะ (2552), บัญจางค์ สุขเจริญ และคณะ (2544), และ วราภรณ์ รักษ์วิจัย (2540)

4. กำหนดองค์ประกอบให้คลอบคลุมทุกแนวคิด จากนั้นสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อนำไปใช้ในงานวิจัยการวิเคราะห์แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง

ผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง (ภาพ 1)

ภาพ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัยของแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง

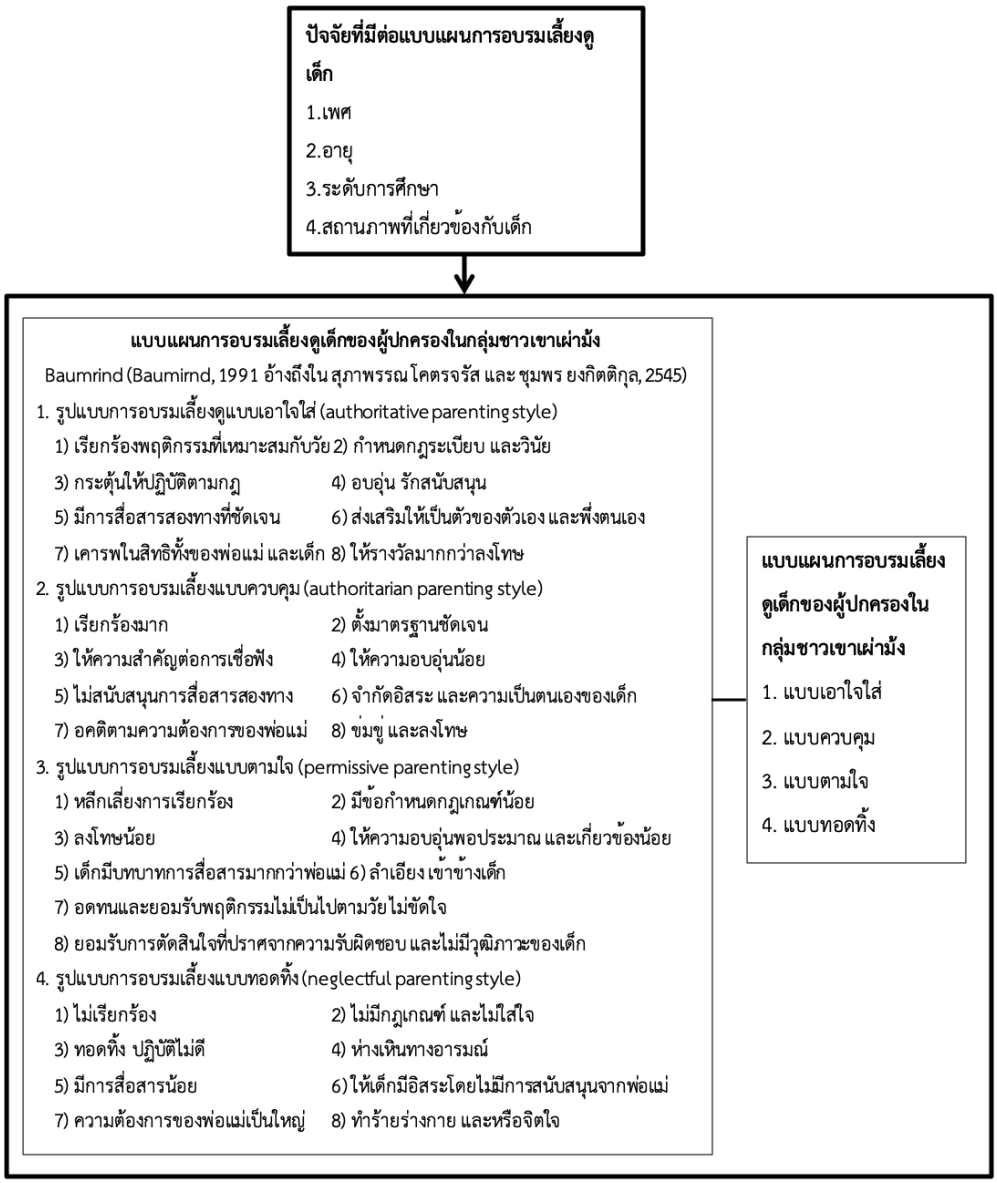

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยจาก พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (2545) Baumrind (1971) และ Maccoby and Martin (1983) สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับบริบทของชาวเขาเผ่าม้ง ประกอบด้วย หลักการของแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบแผน ดังนี้

1. แบบแผนการการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ คือ การอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมและเลี้ยงดูตามพัฒนาการของเด็ก โดยผู้ปกครองอนุญาตให้เด็กมีอิสระตามวุฒิภาวะและพัฒนาการตามวัย ประกอบด้วย การเรียกร้องพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัย การกำหนดกฎระเบียบและวินัย การกระตุ้นให้ปฏิบัติตามกฎ การให้ความรักความอบอุ่น การสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นตัวของตัวเองและพึ่งตนเอง การสื่อสารสองทางที่ชัดเจน การเคารพในสิทธิทั้งของพ่อแม่และเด็ก และการให้รางวัลมากกว่าลงโทษ

2. แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองมีความเข้มงวดสูง มีการวางกฎระเบียบที่เคร่งครัดเพื่อให้เด็กปฏิบัติตามโดยไม่มีการให้เหตุผลในการกำหนดกฎระเบียบหรืออธิบายให้น้อยมาก ประกอบด้วย การเรียกร้องมาก การตั้งมาตรฐานชัดเจน การให้ความสำคัญต่อการเชื่อฟัง การให้ความรักความอบอุ่นน้อย การไม่สนับสนุนการสื่อสารสองทาง การจำกัดอิสระและความเป็นตนเองของเด็ก การมีอคติตามความต้องการของพ่อแม่ และการใช้การข่มขู่และลงโทษ

3. แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ คือ การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ผู้ปกครองปล่อยให้เด็กทำในสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการของเด็กโดยไม่มีการกำหนดกฎระเบียบหรือขอบเขตไม่ควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงการเรียกร้อง การมีข้อกำหนดกฎเกณฑ์น้อย การลงโทษน้อย การให้ความรักความอบอุ่นพอประมาณ และเกี่ยวข้องกับเด็กน้อย โดยเด็กมีบทบาทในการสื่อสารมากกว่าพ่อแม่ มีความลำเอียง เข้าข้างเด็ก อดทนและยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามวัย ไม่ขัดใจเด็กโดยยอมรับการตัดสินใจที่ปราศจากความรับผิดชอบและไม่มีวุฒิภาวะของเด็ก

4. แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่สนใจปล่อยปะละเลยหรือไม่ตอบสนองความต้องการของเด็กให้การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กน้อยมาก ประกอบด้วย การไม่เรียกร้อง การไม่มีกฎเกณฑ์ และการไม่ใส่ใจหรือทอดทิ้ง การปฏิบัติต่อเด็กไม่ดี มีความห่างเหินทางอารมณ์ ใช้การสื่อสารน้อย ให้อิสระแก่เด็กโดยไม่มีการสนับสนุนจากพ่อแม่ คำนึงถึงความต้องการของพ่อแม่เป็นใหญ่ มีการทำร้ายร่างกายและหรือจิตใจ

ปัจจัยที่มีผลต่อแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กซึ่งเป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงสถานภาพทางสังคมหรือสถานทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกพิจารณาใช้ระดับการศึกษาเป็นตัวแทนปัจจัยด้านรายได้ และอาชีพ

เนื่องจากปัจจัยด้านการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญซึ่งมีผลต่อความคิดและการกระทำของบุคคลมากกว่าปัจจัยด้านอาชีพและรายได้ ดังนั้น ปัจจัยที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ผลที่ได้จากงานวิจัย ผู้วิจัยนำไปปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของชาวเขาเผ่าม้งเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในการศึกษาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้งต่อไป

อภิปรายผล

ผลการพัฒนากรอบแนวคิดการวิเคราะห์แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้งสามารถสรุปแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กออกเป็น 4 แบบแผน ได้แก่ 1) แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ 2) แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม 3) แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ 4) แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (2545) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการทางสังคมประกิตของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และยังสอดคล้องกับ Baumrind (1971) ที่ศึกษาเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ของพ่อแม่หรือผู้ปกครองกับเด็กก่อนวัยเรียนแล้วแบ่งองค์ประกอบพฤติกรรมของผู้ปกครองออกเป็นสองมิติ สามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งต่อมาได้พัฒนาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งรูปแบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง โดยปัจจัยด้านการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญซึ่งมีผลต่อความคิดและการกระทำของบุคคลมากกว่าปัจจัยด้านอาชีพและรายได้ ดังนั้น ปัจจัยที่ศึกษา คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ รักษ์วิจัย (2540) จริญญา โคตรชนะ (2552) และบัญจางค์ สุขเจริญ และคณะ (2544) ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. กรอบแนวคิดนี้สามารถนำไปพัฒนาเป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง

2. กรอบแนวคิดนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองในกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

งามพิศ สัตย์สงวน. (2538). *หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม*. ธรรมสภา.

จริญญา โคตรชนะ. (2552). *ผลของการให้กลุ่มสนับสนุนทางสังคมต่อศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียน และความเครียดของย่ายายในอำเภอภูเวียง จ.เลย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชูพินิจ เกษมณี. (2531). *คู่มือการทำงานชาวเขาเผ่าแม้ว*. กรมการศึกษานอกโรงเรียน: โครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือลำปาง.

ณิชาวีร์ กุลพรพิพัฒน์. (2547). *วิจัยองค์ความรู้แม่และเด็กชนเผ่าม้ง*. ภัทรศิลป์เชียงใหม่.

บัญจางค์ สุขเจริญ, วีรัตน์ ใกล้บุปผา, อัจฉรา เปรื่องเวทย์, พัฒนา ปลื้มถนอม, ศิริรัตน์ พิชิตชัยชาญ, และ ทิฆัมพร มัจฉาชีพ. (2544). ความรู้และการปฏิบัติของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก. *วารสารการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์*, *1*(1), 100-113.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, ธีระพร อุวรรณโณ, เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์, สุภาพรรณ โคตรจรัส, คัคนางค์ มณีศรี, และ พรรณระพี สุทธิวรรณ. (2545). *การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการทางสังคมประกิตของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ*. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/12565

ยัง ม็อตแต็ง. (2520). *ประวัติของชาวม้ง (แม้ว)*. โอเดียนสโตร์.

วราภรณ์ รักวิจัย. (2540). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). แสงศิลป์การพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2546). *ชาติพันธ์และมายาคติ*. องค์การรับสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2557). *รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษด้านสุขภาพ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2557*. สามเจริญพานิชย์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *บทบาทของพ่อแม่ ครูพี่เลี้ยง และผู้ดูแลเด็กในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1232-file.pdf

สุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูพฤติกรรมส่วนบุคคลของวัยรุ่นไทย. ใน *การประชุมสัมมนา ครั้งที่ 2 เรื่อง วิกฤตความเครียดของสังคมไทย* [Symposium]. การประชุมสัมมนาศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์จิตวิทยาตะวันออก-ตะวันตก ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร.

สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ. (2534). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมชัย องคสิงห์. (2539). *ชาวเขาเผ่าม้งกับความมั่นคงแห่งชาติ*. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ภาษาอังกฤษ

Barney, G. G., & Strauss, A. L. (1967). *The discovery grounded theory: Strategies for qualitative research*. AldineTransaction.

Baumrind, D. (1971). Harmonious parents and their preschool children. *Developmental Psychology*, *4*(1), 99-102.

Baumrind, D. (1991). Parenting styles and adolescent development. In J. Brooks-Gunn, R. M. Lerner, & A. C. Petersen (Eds.), *The encyclopedia on adolescence* (pp. 746-758). Garland.

Boyes, J., & Piraban, S. (1990). *Hmong voices*. Trasvin.

Lor, S. (1999). *Parental influences and academic success of Hmong adolescent students: Is there a relationshi*p [Unpublished master's thesis]. University of Wisconsin-Stout.

Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. In E. M. Hetherington (Ed.), *Handbook of child psychology: Formerly Carmichael's manual of child psychology* (Vol.4). Wiley.

Moua, T. (2003). *The Hmong culture: Kinship, marriage & family systems* [Unpublished master's thesis]. University of Wisconsin-Stout.

Tapp, N. (1989). *Sovereignty and rebellion: The white Hmong of northern Thailand*. Oxford University Press.

Vang, T. K. (1998). *Hmong parents attitude and perception toward Hmong juvenile delinquency in America* [Unpublished master's thesis]. University of Wisconsin-Stout.